OFFERYNNAU STATUDOL CYMRU

2006 Rhif 176 (Cy.27)

ADDYSG, CYMRU

Rheoliadau Addysg (Gwrthwynebiadau i Drefniadau Derbyn) (Cymru) 2006

Wedi'u gwneud	- -	*31 Ionawr 2006*
Yn dod i rym	- -	*1 Chwefror 2006*

Drwy arfer y pwerau a roddwyd i'r Ysgrifennydd Gwladol gan adrannau 90 a 138(7) o Ddeddf Safonau a Fframwaith Ysgolion 1998(**1**) ac sydd bellach wedi'u breinio yng Nghynulliad Cenedlaethol Cymru(**2**), mae Cynulliad Cenedlaethol Cymru yn gwneud y Rheoliadau a ganlyn:

Enwi, cychwyn a chymhwyso

1.—(1) Enw'r Rheoliadau hyn yw Rheoliadau Addysg (Gwrthwynebiadau i Drefniadau Derbyn) (Cymru) 2006 a deuant i rym ar 1 Chwefror 2006.

(2) Mae'r Rheoliadau hyn yn gymwys o ran Cymru.

Dirymu

2. Dirymir Rheoliadau Addysg (Gwrthwynebiadau i Drefniadau Derbyn) 1999(**3**) o ran Cymru.

Dehongli

3.—(1) Yn y Rheoliadau hyn—

mae i "ardal berthnasol" yr un ystyr i "*relevant area*" yn Rheoliadau Addysg (Ardaloedd Perthnasol i ymgynghori ar Drefniadau Derbyn) 1999(**4**)

ystyr "y Cynulliad Cenedlaethol" ("the National Assembly") yw Cynulliad Cenedlaethol Cymru;

ystyr "y Ddeddf" ("*the Act*") yw Deddf Safonau a Fframwaith Ysgolion 1998;

(**1**) 1998 p.31. Diwygiwyd adran 90(1) gan adran 51 o Ddeddf Addysg 2002 (p.32.) a pharagraff 6 o Atodlen 4 iddi. *Gweler* adran 142(1) ar gyfer ystyr "prescribed" a "regulations".
(**2**) *Gweler* Gorchymyn Cynulliad Cenedlaethol Cymru (Trosglwyddo Swyddogaethau) 1999 (O.S. 1999/672).
(**3**) O.S. 1999/125. Mae'r Rheoliadau o rym o hyd yn Lloegr.
(**4**) O.S 1999/ 124.

ystyr "nifer derbyn" ("*admission number*") yw'r nifer o ddisgyblion mewn unrhyw grŵp oedran perthnasol y bwriedir eu derbyn mewn unrhyw flwyddyn ysgol, fel a benderfynir gan awdurdod derbyn yn unol ag adran 89A(1)(**5**);

ystyr "nifer derbyn a nodir" ("*indicated admission number*") yw nifer y disgyblion mewn unrhyw grŵp oedran perthnasol a benderfynir yn unol â'r dull asesu capasiti a nodir yn y canllawiau, "Mesur capasiti ysgolion yng Nghymru" (**6**);

mae i "rhiant" yr ystyr sydd i "*parent*" yn adran 576 o Ddeddf Addysg 1996(**7**).

(2) Mae unrhyw gyfeiriad yn y Rheoliadau hyn at adran â Rhif yn gyfeiriad at yr adran honno o'r Ddeddf.

Rhan 1

Cyfeirio Gwrthwynebiadau at y Cynulliad Cenedlaethol

Achosion pan na chaniateir cyfeirio gwrthwynebiad

4.—(1) Mae'r rheoliad hwn yn rhagnodi at ddibenion adran 90(1)(c) y disgrifiad o wrthwynebiadau na chaniateir eu cyfeirio at y Cynulliad Cenedlaethol o dan adran 90(1).

(2) Ni chaniateir cyfeirio gwrthwynebiad—

(a) Os sylwedd y gwrthwynebiad yw ceisio newid y trefniadau derbyn o dan sylw a hwnnw'n newid a fyddai'n gyfystyr â newid a ragnodwyd at ddibenion adran 28, neu

(b) mewn unrhyw achos pan mai corff llywodraethu ysgol gymunedol neu ysgol wirfoddol a reolir yw'r corff sy'n ceisio gwneud y gwrthwynebiad ac nad yw'r cyfrifoldeb dros benderfynu trefniadau derbyn yr ysgol wedi'i ddirprwyo iddo o dan adran 88(1)(a)(ii), ac mai gwrthwynebiad i'r canlynol yw'r gwrthwynebiad—

(i) trefniadau derbyn unrhyw ysgol gymunedol arall neu ysgol wirfoddol arall a reolir yn yr ardal berthnasol lle'r awdurdod addysg lleol yw'r awdurdod derbyn ar gyfer yr ysgol, neu

(ii) trefniadau derbyn yr ysgol y mae'r corff sy'n ceisio gwneud y gwrthwynebiad yn gorff llywodraethu arni, onid yw sylwedd y gwrthwynebiad yn ymwneud â phenderfynu unrhyw nifer derbyn ar gyfer yr ysgol honno.

Terfynau amser y mae'n rhaid cyfeirio'r gwrthwynebiad o'u mewn

5.—(1) Yn ddarostyngedig i baragraff (3), ni chaniateir cyfeirio gwrthwynebiad o dan adran 90(1) onid yw'n dod i law'r Cynulliad Cenedlaethol o fewn 6 wythnos ar ôl i'r hysbysiad sy'n ofynnol yn rhinwedd adran 89(4)(b) ddod i law'r awdurdod derbyn sy'n gwrthwynebu.

(2) Yn ddarostyngedig i baragraff (3), ni chaniateir cyfeirio gwrthwynebiad o dan adran 90(2) onid yw'n dod i law'r Cynulliad Cenedlaethol o fewn 6 wythnos ar ôl y dyddiad y cyhoeddwyd gyntaf hysbysiad o'r penderfyniad ar drefniadau derbyn perthnasol mewn papur newydd yn y dull sy'n ofynnol gan reoliadau o dan adran 89(**8**).

(3) Mae gwrthwynebiad sy'n dod i law ar ôl diwedd y cyfnod a bennir ym mharagraff (1) neu (2) i'w ystyried fel pe bai wedi'i gyfeirio'n briodol os yw'r Cynulliad Cenedlaethol wedi'i fodloni

(**5**) Mewnosodwyd adran 89(A) gan adran 47(2) o Ddeddf Addysg 2002.
(**6**) Mae'r canllaw yma ar gael ar wefan y Cynulliad Cenedlaethol www.dysgu.cymru.gov.uk.
(**7**) 1996 p.56.
(**8**) *Gweler* Rheoliadau Addysg (Penderfynu ar Drefniadau Derbyn) (Cymru) 2006, O.S. 2006/174 (Cy.25).

nad oedd yn rhesymol ymarferol i'r gwrthwynebiad fod wedi dod i law yn gynharach na'r amser y daeth i law.

Rhan 2

Cyfeirio Gwrthwynebiadau gan Rieni

Rhieni sy'n gymwys i gyfeirio gwrthwynebiad

6. At ddibenion adran 90(2)(b) y disgrifiad o riant a gaiff gyfeirio gwrthwynebiad sy'n ymwneud â threfniadau derbyn o dan yr is-adran honno yw unigolyn—

(a) os yw'r gwrthwynebiad yn dod o fewn rheoliad 7(1)(a), sy'n rhiant y mae ei blentyn o oedran ysgol gorfodol ac yn derbyn addysg gynradd; neu

(b) os yw'r gwrthwynebiad yn dod o fewn rheoliad 7(1)(b), sy'n rhiant y mae ei blentyn wedi cael ei ben blwydd yn ddwy oed ond heb gael ei ben blwydd yn bump oed, neu sy'n rhiant y mae ei blentyn o oedran ysgol gorfodol ac yn derbyn addysg gynradd,

ac sydd (yn y naill achos a'r llall) yn preswylio yn yr ardal berthnasol y mae ymgynghori o dan adran 89(2)(b) ynghylch y trefniadau derbyn hynny'n gymwys.

Gwrthwynebiadau y caiff rhieni eu cyfeirio

7.—(1) At ddibenion adran 90(2)(c) y disgrifiad o wrthwynebiad y caniateir ei gyfeirio o dan adran 90(2) yw—

(a) gwrthwynebiad sy'n ymwneud â threfniadau dethol sydd eisoes yn bodoli;

(b) gwrthwynebiad sy'n ymwneud â nifer derbyn ar gyfer unrhyw grŵp oedran perthnasol sy'n is na'r nifer derbyn a nodir ar gyfer y grŵp oedran hwnnw.

(2) At ddibenion y rheoliad hwn,

(a) ystyr "trefniadau dethol" ("*selection arrangements*") yw'r trefniadau hynny (os oes rhai) yn y trefniadau derbyn a benderfynwyd ar gyfer ysgol ar gyfer blwyddyn ysgol benodol ac sy'n darparu ar gyfer dethol disgyblion yn ôl eu gallu o fewn ystyr adran 99(5); a

(b) mae trefniadau dethol i'w hystyried yn rhai sydd eisoes yn bodoli os ydynt—

(i) yn parhau o'r ddarpariaeth a wnaed yn nhrefniadau derbyn yr ysgol o dan sylw ar ddechrau blwyddyn ysgol 1997/98 ac a wnaed gan drefniadau derbyn olynol yr ysgol byth oddi ar hynny, a

(ii) yn llwyr ddibynnol ar adran 100 o ran bod yn gyfreithlon.

(3) At ddiben paragraff (2)(b)(ii), mae trefniadau dethol i'w hystyried yn rhai sy'n llwyr ddibynnol ar adran 100 o ran bod yn gyfreithlon os na chânt eu gwneud yn gyfreithlon yn rhinwedd adran 99(1) a (2)(c) (dosbarthiadau chwech), neu adran 101 (bandio disgyblion).

Amod i'w fodloni cyn penderfynu gwrthwynebiadau gan rieni

8.—(1) Rhaid i'r amod ym mharagraff (2) gael ei fodloni cyn bydd yn ofynnol i'r Cynulliad Cenedlaethol benderfynu gwrthwynebiad gan riant o dan adran 90(2).

(2) Yr amod yw bod nid llai na phump o rieni sy'n bodloni'r gofyniad yn rheoliad 6 wedi cyfeirio gwrthwynebiadau o dan adran 90(2) (neu un neu fwy o wrthwynebiadau ar y cyd)—

(a) sy'n ymwneud â'r un trefniadau derbyn; a

(b) sy'n codi'r un mater neu fater sy'n sylweddol yr un fath.

Rhan 3

Penderfyniadau ar Wrthwynebiadau ac Effaith Penderfyniadau

Cyhoeddi penderfyniadau

9.—(1) Rhaid cyhoeddi penderfyniadau'r Cynulliad Cenedlaethol a'r rhesymau drostynt o dan adran 90(7)—

(a) drwy hysbysu'n ysgrifenedig y partïon i'r gwrthwynebiad a'r holl gyrff eraill yr oedd yn ofynnol i'r awdurdod derbyn ymgynghori â hwy o dan adran 89(2), neu y byddai wedi bod yn ofynnol iddo, heblaw am adran 89(2A), ymgynghori â hwy ynghylch y trefniadau derbyn arfaethedig; a

(b) yn achos penderfyniad ar wrthwynebiad yn ymwneud â—

(i) trefniadau derbyn sydd eisoes yn bodoli o fewn ystyr rheoliad 7(2), neu

(ii) nifer derbyn sy'n is na'r nifer derbyn a nodir

(pa un a gyfeiriwyd gwrthwynebiadau o'r fath gan riant ai peidio) drwy gyhoeddi'r wybodaeth ym mharagraff (2) o'r rheoliad hwn ar wefan y Cynulliad Cenedlaethol www.gwybodaeth.cymru.gov.uk o fewn 14 o ddiwrnodau ar ôl y dyddiad y rhoddwyd y penderfyniad a'r rhesymau drosto.

(2) Yr wybodaeth i'w chyhoeddi o dan is-baragraff (1)(b) yw—

(a) enw'r awdurdod derbyn a'r ysgol (os yw'n wahanol) y mae'r trefniadau dethol yn gymwys iddynt; a

(b) disgrifiad byr o'r penderfyniad a'r rhesymau drosto.

Cyfyngu ar wrthwynebiadau diweddarach

10.—(1) Pan fo gwrthwynebiad ynghylch trefniadau derbyn ysgol benodol ar gyfer blwyddyn ysgol benodol wedi'i benderfynu gan y Cynulliad Cenedlaethol ni chaniateir cyfeirio unrhyw wrthwynebiad dilynol (gan y person neu'r corff a wnaeth y gwrthwynebiad neu gan unrhyw un arall) ynghylch—

(a) y trefniadau hynny; neu

(b) trefniadau'r ysgol honno ar gyfer y flwyddyn ysgol ganlynol,

a hwnnw'n wrthwynebiad sy'n codi'r un mater neu fater sy'n sylweddol yr un fath.

(2) Nid yw paragraff (1)(b) yn rwystro gwrthwynebiad rhag cael ei gyfeirio ynghylch trefniadau ysgol—

(a) pan fo'r penderfyniad a grybwyllir ym mharagraff (1) wedi cadarnhau gwrthwynebiad i drefniadau derbyn yr ysgol; a

(b) pan mai sylwedd y gwrthwynebiad y ceisir yn awr ei gyfeirio yw bod trefniadau derbyn yr ysgol, a benderfynwyd gan yr awdurdod derbyn ar gyfer y flwyddyn ysgol ganlynol, i'r graddau y maent yn berthnasol, yr un fath â'r rhai y cyfeiriwyd y gwrthwynebiad cynharach yn eu herbyn neu'n sylweddol yr un fath â hwy.

Pŵer i newid trefniadau yn sgil penderfynu gwrthwynebiad

11.—(1) Mae'r rheoliad hwn yn gymwys pan—

(a) bydd y Cynulliad Cenedlaethol wedi gwneud penderfyniad sy'n cadarnhau, i unrhyw raddau, wrthwynebiad i drefniadau derbyn a benderfynwyd gan awdurdod derbyn; a

(b) bydd yn rhesymol i awdurdod derbyn perthnasol fod o'r farn bod y trefniadau y mae wedi eu penderfynu, i'r graddau y mae'n berthnasol—

(i) yr un fath â'r trefniadau hynny; neu

(ii) yn ddigon tebyg i'r un penderfyniad fod wedi'i wneud yn eu herbyn pe bai gwrthwynebiad wedi'i wneud.

(2) Mewn achos pan fo'r rheoliad hwn yn gymwys, caiff yr awdurdod derbyn perthnasol adolygu ei drefniadau derbyn drwy wneud y newidiadau hynny sydd, ym marn resymol yr awdurdod, yn angenrheidiol er mwyn bod yn gyson â'r penderfyniad, a chaiff benderfynu ei drefniadau ar y ffurf honno sy'n ffurf wedi'i hadolygu.

(3) Ni chaniateir gwneud penderfyniad o'r fath ond—

(a) os gwneir trefniadau o'r fath o fewn deufis i'r dyddiad y rhoddwyd hysbysiad o'r penderfyniad a'r rhesymau drosto yn unol â rheoliad 9(1)(a); a

(b) os yw'r awdurdod derbyn perthnasol wedi hysbysu pob corff derbyn yr oedd yn ofynnol iddo ymgynghori ag ef o dan adran 89(2) ynghylch y trefniadau derbyn y mae'n yn ceisio'u hadolygu o dan y rheoliad hwn, neu y byddai, heblaw am adran 89(2A), wedi bod yn ofynnol iddo ymgynghori ag ef.

(4) Yn y rheoliad hwn ystyr "awdurdod derbyn perthnasol" ("*relevant admission authority*") yw awdurdod derbyn yr oedd yn ofynnol iddo ymgynghori o dan adran 89(2) â'r awdurdod derbyn y gwnaed y penderfyniad yn ei erbyn, neu y byddai wedi bod yn ofynnol iddo, heblaw am adran 89(2A), ymgynghori â'r awdurdod derbyn y gwnaed y penderfyniad yn ei erbyn, a hynny cyn iddo benderfynu'r trefniadau derbyn y mae'n dymuno eu hadolygu.

Llofnodwyd ar ran Cynulliad Cenedlaethol Cymru o dan adran 66(1) o Ddeddf Llywodraeth Cymru 1998(**9**).

D. Elis-Thomas

31 Ionawr 2006 Llywydd y Cynulliad Cenedlaethol

(**9**) 1998 p.38

EXPLANATORY NOTE

(Nid yw'r nodyn hwn yn rhan o'r Rheoliadau)

Mae adran 90 o Ddeddf Safonau a Fframwaith Ysgolion 1998 ("Deddf 1998") yn galluogi cyfeirio at y Cynulliad Cenedlaethol wrthwynebiadau ynghylch trefniadau derbyn ysgolion a gynhelir a benderfynwyd o dan adran 89 o'r Ddeddf honno.

Mae'r Rheoliadau'n cynnwys darpariaethau sy'n berthnasol i'r amodau y caniateir gwneud a phenderfynu gwrthwynebiadau oddi tanynt, ac i weithredu unrhyw benderfyniadau.

Maent yn dirymu Rheoliadau Addysg (Gwrthwynebiadau i Drefniadau Derbyn) 1999 ("Rheoliadau 1999"). Mae Rheoliadau 1999 i raddau helaeth yn ailddeddfu, ac maent yn adlewyrchu'r diwygiadau a wnaed i Ddeddf 1998 gan Ddeddf Addysg 2002.

Mae adran 89(2) o Ddeddf 1998 yn nodi'r cyrff hynny y mae'n ofynnol i awdurdod derbyn ymgynghori â hwy ynghylch eu trefniadau derbyn arfaethedig. Diwygiwyd adran 89(2) gan Ddeddf 2002 fel bod yr adran yn cynnwys cyrff llywodraethu pob ysgol gymunedol ac ysgol wirfoddol a reolir mewn ardal berthnasol.

Mae rheoliad 4 yn cyfyngu ar hawl cyrff llywodraethu o'r fath i wrthwynebu. Ni allant wrthwynebu trefniadau derbyn unrhyw ysgol gymunedol arall neu ysgol wirfoddol arall a reolir yn yr ardal berthnasol, ac ni allant ychwaith wrthwynebu trefniadau derbyn ar gyfer eu hysgol eu hunain onid yw'r gwrthwynebiad yn ymwneud â phenderfynu nifer derbyn ar gyfer yr ysgol.

Mae rheoliad 4 hefyd yn darparu na chaniateir gwneud gwrthwynebiad o dan adran 90(1) os sylwedd y gwrthwynebiad yw ceisio newid y trefniadau derbyn, a hwnnw'n newid na ellir ei wneud ond drwy gyhoeddi cynigion statudol, er enghraifft, cyflwyno bandio disgyblion neu trefniadau derbyn un rhyw.

Mae rheoliad 5 yn pennu terfynau amser y mae'n rhaid gwneud unrhyw wrthwynebiad o'u mewn. Chwe wythnos ar ôl rhoi hysbysiad bod y trefniadau wedi'u penderfynu neu, os gwrthwynebiad gan riant ydyw, chwe wythnos sy'n dilyn cyhoeddi'r manylion perthnasol mewn papur newydd lleol, yw'r terfynau amser hyn. Yn y naill achos a'r llall bydd gwrthwynebiad a ddaeth i law yn ddiweddarach wedi'i gwneud ddilys os nad oedd yn rhesymol ymarferol iddo fod wedi dod i law yn gynharach.

Mae rheoliad 6 yn diffinio'r rhieni sy'n gymwys i gwneud gwrthwynebiad. Os yw gwrthwynebiad yn ymwneud â threfniadau dethol sydd eisoes yn bodoli, rhaid i riant fod yn unigolyn sydd â phlentyn o oedran ysgol gorfodol mewn addysg gynradd a rhaid iddo fod yn byw yn yr ardal ymgynghori ar gyfer yr ysgol. Os yw gwrthwynebiad yn ymwneud â nifer derbyn arfaethedig sydd wedi'i osod yn is na'r nifer a nodir gan y dull asesu capasiti a welir yn y canllawiau "Mesur capasiti ysgolion yng Nghymru", rhaid i riant fod yn unigolyn â phlentyn sydd rhwng 2 a 5 mlwydd oed neu o oedran ysgol gorfodol ac sydd yn derbyn addysg gynradd, a rhaid iddo fod yn byw yn yr ardal ymgynghori ar gyfer yr ysgol. Mae'r canllawiau hyn ar gael ar wefan y Cynulliad Cenedlaethol www.dysgu.cymru.gov.uk.

Mae rheoliad 7 yn ymwneud â'r math o wrthwynebiadau y caiff rhiant eu gwneud. Gwrthwynebiad i drefniadau penodol yw rhain sydd eisioes yn bodoli i ddethol disgyblion yn ôl eu gallu a gwrthwynebiadau sy'n ymwneud â phenderfynu nifer derbyn sy'n is na'r nifer derbyn a nodir gan y dull asesu capasiti a geir yn y canllawiau y cyfeirir atynt uchod yw'r gwrthwynebiadau hyn.

Mae rheoliad 8 yn ychwanegu amod mai dim ond os bydd pum rhiant neu fwy yn gwneud yr un gwrthwynebiad i'r un trefniadau derbyn, neu wrthwynebiad sy'n sylweddol yr un fath, y caiff y Cynulliad Cenedlaethol benderfynu gwrthwynebiad gan riant.

Mae rheoliad 9 yn rhagnodi'r modd y mae penderfyniadau'r Cynulliad Cenedlaethol ar wrthwynebiadau i'w cyhoeddi. Mae hyn yn cynnwys hysbysu'r partïon i'r gwrthwynebiad a'r holl gyrff eraill yr oedd yn ofynnol i'r awdurdod derbyn, o dan adran 89(2) o Ddeddf 1998, ymgynghori â hwy ynghylch eu trefniadau derbyn arfaethedig neu y byddai, heblaw am adran 89(2A), wedi bod yn ofynnol iddo ymgynghori â hwy. Os yw'r gwrthwynebiad yn ymwneud â threfniadau dethol sydd eisoes yn bodoli neu nifer derbyn is na'r nifer derbyn a nodir, rhaid hefyd gyhoeddi'r penderfyniad ar wefan y Cynulliad Cenedlaethol www.gwybodaeth.cymru.gov.uk.

Mae rheoliad 10 yn darparu, pan fo gwrthwynebiad i drefniadau derbyn ysgol wedi'i benderfynu, na chaniateir gwneud gwrthwynebiad pellach sy'n ymwneud â'r un mater i drefniadau'r ysgol ar gyfer y flwyddyn ysgol honno neu'r flwyddyn ganlynol ac eithrio pan fo'r awdurdod derbyn, yn y flwyddyn ganlynol, yn ceisio ailgyflwyno trefniadau yr oedd gwrthwynebiad iddynt wedi'i gadarnhau eisoes.

Mewn achos pan fo gwrthwynebiad yn erbyn trefniadau derbyn awdurdod derbyn wedi'i gadarnhau, mae rheoliad 11 yn galluogi awdurdod derbyn perthnasol arall i adolygu ei drefniadau derbyn er mwyn bod yn gyson â'r penderfyniad sy'n cadarnhau'r gwrthwynebiad. Pennir amodau, gan gynnwys terfyn amser i adolygu trefniadau o ddeufis o gael hysbysiad o'r penderfyniad. Mae gofyniad i hysbysu'r awdurdodau derbyn yr oedd yn ofynnol iddo ymgynghori â hwy o dan adran 89(2) ynghylch y trefniadau derbyn y mae'n ceisio'u hadolygu o dan y rheoliad, neu y byddai, heblaw am adran 89(2A), wedi bod yn ofynnol iddo ymgynghori â hwy.